

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs

Brīvības iela 104, k-2, Rīga, LV-1001, tālr. 67356161, 67356140, fakss 67331150, e-pasts knab@knab.gov.lv, www.knab.gov.lv

Rīgā

_____ Nr. _____
Uz _____ Nr. _____

Pēc pievienotā saraksta

Ļ.cien./A.god Saeimas deputāti

Par likumprojektu "Grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā"

Ievērojot plašsaziņas līdzekļos izskanējušo informāciju, ka „*"Vienotības"* Saeimas frakcija aicina nevirzīt izskatīšanai Valsts kancelejas (VK) sagatavotos grozījumus Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) likumā” [LETA, 2015.gada 25.februāris], secinām, ka šo grozījumu virzība tiek apturēta, taču tie ir būtiski Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja statusa stiprināšanai (attiecībā uz iestādes funkcionālo neatkarību), kā arī darbības tiesiskā regulējuma nepilnību novēršanai, līdz ar to informējam.

Saskaņā ar Ministru prezidenta 2014. gada 17. janvāra rīkojuma Nr. 12 "*Par darba grupu Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma regulējuma pilnveidošanai*" (turpmāk – rīkojums Nr. 12) 2. punktu Valsts kanceleja 2014.gada 15.septembrī iesniedza Ministru prezidentei darba grupas izstrādāto likumprojektu "*Grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā*" (turpmāk – Likumprojekts) (http://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/mklik_140914_knablik_groz.pdf) un tā anotāciju (http://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/mkanot_130914_knablik_groz.pdf).

Darba grupas, kuru vadīja Valsts kancelejas direktore E.Dreimane, sastāvā darbojās pārstāvji no Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk – KNAB), Ģenerālprokuratūras, Augstākās tiesas, Tieslietu ministrijas, Finanšu ministrijas un Valsts kancelejas (turpmāk - VK). Darba grupā piedalījās arī Delna pārstāvis Gundars Jankovs, kā arī darba grupas piedāvātie risinājumi tika diskutēti arī ar Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas Korupcijas novēršanas apakškomisijas pārstāvi un Saeimas Juridiskā biroja pārstāvi.

Darba grupa, virzot minēto likumprojektu, vienlaikus pavadrakstā izskaidroja grozījumu mērķi un pamatojumu, norādot, ka likumprojekts vērsts uz KNAB funkcionālās neatkarības stiprināšanu un tajā ietverti šādi risinājumi:

1) Skaidri noteikts KNAB pārraudzības apjoms un pārrauga (Ministru prezidenta) tiesība. KNAB atrodas Ministru kabineta institucionālā pārraudzībā, ko īsteno ar Ministru prezidenta starpniecību. Funkcionālo pārraudzību atbilstoši normatīvajiem aktiem nodrošina attiecīgi ģenerālprokurors (kriminālprocess, operatīvā darbība) un tiesa (Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā). Ierobežojums iejaukties KNAB likumā noteikto funkciju izpildē nostiprināts likumā.

2) Izvērtēts KNAB priekšnieka atbildības regulējums atskaitīšanās par savu darbību mehānisms. KNAB priekšnieks ir atbildīgs Saeimas un Ministru kabineta priekšā – tā darba izvērtēšana notiek KNAB darbības pārskata izskatīšanas ietvaros.

3) KNAB priekšnieka atbrīvošanas pamati noteikti likumā un paredzēts, ka Saeimas lēmums par atbrīvošanu ir galīgs. Atbrīvošanas pamatu izvērtēšanai un citos gadījumos pēc Saeimas, Ministru kabineta, Ministru prezidenta vai ģenerālprokurora ierosinājuma KNAB priekšnieka rīcību vispirms izvērtē likumā noteikta kompetenta komisija, kuru vada Valsts kancelejas direktors un kuras sastāvā ir Augstākās tiesas priekšsēdētājs, ģenerālprokurors, Satversmes aizsardzības biroja direktors un Drošības policijas priekšnieks. Komisija atzinumu sniedz Saeimai.

4) Attiecībā uz KNAB priekšnieka vietniekiem tiek paredzēts, ka darba izpildes novērtēšanai KNAB priekšnieks izveido un vada komisiju, kuras sastāvā iekļauj pārstāvjus no Valsts kancelejas, Augstākās tiesas, Ģenerālprokuratūras, Satversmes aizsardzības biroja un Drošības policijas, lai nodrošinātu objektīvu un vispusīgu KNAB priekšnieka vietnieku darba izpildes novērtējumu.

5) Izvērtēta nepieciešamība saglabāt likumā teritoriālās struktūrvienības. Darba grupa atbalstīja esošā teritoriālo nodaļu saglabāšanu likumā, atzīmējot, ka valsts budžeta sagatavošanas procesā, ja valsts budžeta līdzekļi būs pieejami tiks izvērtēta teritoriālo nodaļu izveidošanas lietderība.

6) Izvērtēts risinājums par KNAB darbiniekiem piemērojamo regulējumu. KNAB amatpersonas un darbinieki atrodas valsts dienestā saskaņā ar Valsts dienesta likumu, kas stātos spēkā 2016. gada 1. janvārī. Līdz Valsts dienesta likuma spēkā stāšanās laikam noteikts, ka piemērojamas darba tiesiskās attiecības regulējošo normatīvo aktu normas, kas nosaka vienlīdzīgu tiesību principu, atšķirīgas attieksmes aizlieguma principu, aizliegumu radīt nelabvēlīgas sekas, darba un atpūtas laiku, darba samaksu, darbinieka materiālo atbildību un termiņus, ciktāl to nenosaka KNAB likums, Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums vai Valsts pārvaldes iekārtas likums.

7) Likumprojekts nosaka, ka KNAB darbinieku atbrīvošanas gadījumā lēmumu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

8) KNAB darbinieku disciplināratbildības jomā noteikts, ka attiecībā uz KNAB darbiniekiem piemēro disciplinārās atbildības pamatus, disciplināro pārkāpumu veidus un disciplinārsodus, kā arī kārtību, kādā izskata jautājumus par saukšanu pie disciplināratbildības, kāda noteikta Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likumā, ciktāl KNAB likums neapredz atšķirīgu regulējumu.

9) Attiecībā uz KNAB darbinieku novērtēšanu noteikts, ka piemērojama Valsts dienesta likumā noteiktā kārtība, bet līdz šī likuma spēkā stāšanās laikam 2016. gada 1. janvārī piemērojams šobrīd spēkā esošais regulējums par novērtēšanu sistēmā NEVIS.

10) Izvērtēts jautājums par kārtību, kādā KNAB tiek piešķirts finansējums no valsts budžeta. Darba grupa atbalsta esošās kārtības saglabāšanu, kā visefektīvāko mehānismu KNAB funkciju nodrošināšanai nepieciešamā valsts budžeta līdzekļu noteikšanai un piešķiršanai.

Ministru prezidenta kā KNAB pārrauga pilnvaru apjoms saskaņā ar Likumprojektā paredzēto regulējumu atšķirsies no šobrīd spēkā esošā regulējuma šādi:

1) precizēts KNAB pārrauga pilnvaru apjoms un mehānisms KNAB priekšnieka prettiesiska pārvaldes lēmuma gadījumā. Šobrīd Valsts pārvaldes iekārtas likums nosaka, ka pārraudzība nozīmē, ka pārraugš ir tiesības pārbaudīt KNAB vai KNAB priekšnieka lēmuma tiesiskumu un pats atcelt prettiesisku lēmumu, kā arī prettiesiskas bezdarbības gadījumā dot rīkojumu pieņemt lēmumu. Saskaņā ar likumprojektā paredzēto pārraugš, konstatējot prettiesisku pārvaldes lēmumu, uzdot KNAB priekšniekam labot situāciju. Ja KNAB priekšnieks nepiekrīt, viņš var lūgt likumā paredzētās komisijas atzinumu, kuru tā sniedz Ministru kabinetam, kas pieņem galīgo lēmumu konkrētajā pārvaldes jautājumā;

2) neskaidrs regulējums šobrīd ir attiecībā uz KNAB pārrauga tiesībām iejaukties KNAB funkciju izpildē. Likumprojekts izslēdz šādu iespēju.

3) neskaidrs regulējums šobrīd ir attiecībā uz KNAB pārrauga disciplināro vara pār KNAB priekšnieku. Likumprojektā ir skaidri noteikts, ka disciplinārā atbildība netiek piemērota attiecībā uz KNAB priekšnieku, bet paredzēts atbilstošs mehānisms KNAB priekšnieka atbildībai, kas nodrošina samērīgumu starp šādas iestādes neatkarības garantijām un atbildīgumu par iestādes darbības efektivitāti un tiesiskumu.

4) Ministru prezidents kā pārraugs reizi divos gados nodrošina KNAB priekšnieka darba izpildes novērtēšanu. Likumprojekts paredz, kā jau tas norādīts pie jautājuma par disciplināro varu, cits atbildīgas mehānisms – KNAB priekšnieka darbs tiek vērtēts caur ikgadējā ziņojuma varu, cits atbildīgas mehānisms – KNAB priekšnieka darbs tiek vērtēts caur ikgadējā ziņojuma par KNAB darbību izskatīšanu Ministru kabinetā un Saeimā. Ministru prezidents var piedalīties un paust savu vērtējumu Saeimā, kad KNAB priekšnieks sniedz ziņojumu par KNAB darbību. Papildus likumprojekts paredz iespēju pagarināt KNAB priekšnieka amata pilnvaras uz vienu termiņu, Saeimai uzklaustot atskaiti par KNAB darbības rezultātiem un Ministru prezidenta un ģenerālprokurora viedokli.

5) Ministru prezidents kā pārraugs skaņo KNAB iekšējo normatīvo aktu projektus. Likumprojekts paredz, ka KNAB priekšnieks iekšējo normatīvo aktu projektus izdod bez īpaša saskaņojuma ar pārraugu, tādejādi stiprinot KNAB strukturālo neatkarību.

6) Saskaņā ar šobrīd spēkā esošo regulējumu Ministru prezidents vai ģenerālprokurors var ierosināt Ministru kabinetam veidot komisiju atsevišķu KNAB priekšnieka atbrīvošanas pamatu izvērtēšanai (piemēram, neatbilstība ieņemamajam amatam). Komisija atzinumu iesniedz Ministru prezidentam, kas virza jautājumu Ministru kabinetā. Saskaņā ar likumprojektā paredzēto Ministru prezidents, Ministru kabinets, ģenerālprokurors vai Saeima var ierosināt likumā noteikto komisiju izvērtēt atbrīvošanas pamatus. Komisija atzinumu sniedz Saeimai, kas pieņem lēmumu.

7) Tāpat kā šobrīd, arī turpmāk Ministru prezidents izdod administratīva rakstura rīkojumus par KNAB priekšnieku – komandējumi, atvaļinājums, Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā noteiktie lēmumi.

Informējam, ka 2014.gada 2.oktobrī notika Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja Sabiedriskās konsultatīvās padomes 50.sēde, kurā KNAB amatpersonas kopā ar nevalstisko organizāciju un sabiedrības pārstāvjiem diskutēja par iespējamo KNAB reorganizāciju un pašreizējo institucionālo pakļautību vai pārraudzības maiņu un izvērtēja Valsts kancelejas direktores vadītās darba grupas sagatavotos grozījumus Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja Sabiedriskā konsultatīvā padome (sastāvā Sabiedrības par atklātību „Delna”, Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Juristu biedrības, Sabiedriskās politikas centra „Providus”, Latvijas komercbanku asociācijas, Latvijas Preses izdevēju asociācijas, Latvijas Tirgotāju asociācijas un Ētikas padomes pārstāvji) konceptuāli atbalstīja Likumprojekta tālāku virzību, izņemot jautājumu par KNAB priekšnieka vietnieku vērtēšanu saistīto komisiju izveidi.

SKP sagatavoja kopīgu vēstuli Ministru prezidentei 2014.gada 24.novembrī Nr.1/7975, lūdzot nodrošināt KNAB neatkarības un nedalāmības nosargāšanu, kā arī minētā Valsts kancelejas darba grupā izstrādātā likumprojekta „Grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā” virzības Saeimā nodrošināšanu.

Arī publiskajā diskusijā š.g. 23.janvārī, kuru organizēja Valsts kanceleja sadarbībā ar sabiedrību par atklātību „Delna” un biedrību „Providus”, atbilstoši Ministru prezidentes uzdevumam, augsta līmeņa eksperti un amatpersonas no valsts pārvaldes, tiesībsargājošām iestādēm, NVO, kā arī ārvalstīm diskusijā par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja institucionālo attīstību atzinīgi novērtēja Valsts kancelejas vadītās darba grupas izstrādātos priekšlikumus.

Informācija par diskusiju pieejama: <http://www.mk.gov.lv/lv/aktualitates/atbalsta-valsts-kancelejas-priekslikumus-knab-nedalaimibai-un-neatkaribas-stiprinasanai>.

Darba grupas izstrādātos priekšlikumus minētā likuma grozījumiem š.g.10.februārī skatīja un atzinīgi novērtēja arī Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas Korupcijas novēršanas apakškomisijas sēdē. Sēdes vadītājs A.Loskutovs, noslēdzot sēdi, informēja, ka vērsīsies pie Ministru prezidentes ar lūgumu pasteidzināt šā likumprojekta virzību.

Papildus KNAB informē, ka pirmajā Eiropas pretkorupcijas ziņojumā (publicēts 2014.gada 3.februārī) EK ierosina turpināt KNAB sekmīgo darbu, nostiprinot tā neatkarību un aizsargājot to no iespējamās politiskās iejaukšanās.

Savukārt GRECO 66. plenārsēdē (2014.gada decembris) uzsvēra, ka GRECO ceturtās novērtēšanas kārtas ietvaros, konkrēta rekomendācija, lai stiprinātu KNAB neatkarību un tas varētu pildīt savas funkcijas neatkarīgā un objektīvā manierē, tikusi sniegta Latvijai, – GRECO izvērtēs šī ieteikuma izpildi savā nākamajā plenārsēdē (GRECO 67, Martā, 2015).

Informējam, ka LTV1 ziņu raidījumā „Panorāma” (<https://www.youtube.com/watch?v=53CRYh1CnpE>) š.g. 23.februārī KNAB amatpersonu un darbinieku arodbiedrības pārstāve puda negatīvu viedokli par šo likumprojektu.

Turklāt saskaņā ar publiski pieejamo informāciju, līdzīgi viedokļi bija izskanējuši arī partijas „VIENOTĪBA” frakcijas sēdē, lemjot jautājumu par šā likumprojekta tālāko virzību.

Ņemot vērā iepriekš minēto, KNAB ir gatavs klātienē skaidrot likumprojektā ietvertā regulējuma mērķi un jēgu.

Ievērojot minēto, un to, ka šobrīd acīmredzami tiks kavēta šā likumprojekta virzība, tādējādi joprojām nerisinot jautājumus par KNAB darbības tiesiskā regulējuma nepilnībām, lūdzam izmantot Latvijas Republikas Satversmē 65.pantā un Saeimas kārtības ruļļa 79.pantā noteiktās tiesības un pieciem deputātiem iesniegt minēto likumprojektu Saeimai.

Ar cieņu,
priekšnieks

**ŠIS DOKUMENTS IR
ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU
ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU**

J. Streļčenoks